

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för musik och bild

1GN245 Bildpedagogik - för grundlärare med inr mot arbete i åk 4-6 och grundlärare med inr mot arbete i fritidshem/VI-profil, 30 högskolepoäng

Art Education, year 4-6 and in leisure time centre/Teaching Practice Profile, 30 credits

Huvudområde

Bildpedagogik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2016-04-28

Senast reviderad 2018-06-01 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av mål, innehåll, examinationsformer och kurslitteratur.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2018

Förkunskaper

1GN224 UVK-kurs: OSB I-Perspektiv på läraruppdraget samt fritidshemmet och skolan i samhället-grundlärare fritidshem/VI-profil, 7,5 hp eller

1GN206 UVK-kurs, OSB I-Perspektiv på läraruppdraget och skolan i samhället-grundlärare årskurs 4-6, verksamhetsintegrerad profil, 7,5 hp eller motsvarande samt

1GN229 UVK-kurs: OSB II - Didaktik och läroplansteori, grundlärare inriktning fritidshem/verksamhetsintegrerad profil, 7,5 hp eller

1GN220 UVK-kurs, OSB II - Didaktik och läroplansteori, grundlärare inriktning förskoleklass och grundskolans åk 1-6, VI-profil, 7,5 hp eller motsvarande.

Mål

Förväntade studieresultat för kursen som helhet

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- formulera och diskutera ämnesdidaktiska frågeställningar rörande ämnesundervisning och ämnesdidaktiska processer inom ramen för skolämnet bild och de kunskapstraditioner som skolämnet bild representerar
- planera, genomföra, analysera samt utvärdera olika former av lärarakiviteter för bildundervisning i grundskolans årskurs 1-6,

- beskriva och diskutera reflektionens och analysens betydelse i gestaltande processer och tillämpa denna kunskap i praktiken för att möta och utveckla elevers förmågor och lärande,
- tillämpa grundläggande tekniker i bildframställning,
- redogöra för bildspråkliga och bildkommunikativa teorier och synsätt,
- tillämpa och behärska digitala medier som ett sätt att kommunicera och representera kunskap,
- redogöra för grundläggande kunskaper inom områdena konst, media, design och arkitektur ur samtida perspektiv, historiska perspektiv, kulturella perspektiv och hållbarhetsperspektiv,
- beskriva, analysera och tolka visuell kultur utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling,
- analysera ämnets kurs- och ämnesplaner med utgångspunkt i ämnes tradition och ämnesdidaktisk teori
- visa kunskaper om och grundläggande färdigheter i såväl formativ som summativ bedömning och betygsättning
- skriva vetenskapligt om visuell kultur på en grundläggande nivå.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för och använda sig av semiotiska och bildkommunikativa teorier och synsätt,
- redogöra för bildämnet utveckling
- kritiskt granska ämnets tradition och funktion, i skolan respektive samhället,
- redogöra för teorier om barns och ungdomars bildarbete och bildspråkliga utveckling,
- reflektera kring och använda sig av det visuella språket som ett kommunikativt redskap i varierande tekniker och i olika medier, med hjälp av manuella såväl som digitala verktyg
- identifiera och i eget arbete tillämpa principer om visuell presentation och utställningsteknik,
- dokumentera egen och annans bildkommunikativa läroprocess,
- förstå och tillämpa metoder för reflektion över den egna bildprocessen.

Delkurs 2, Färg och form och pedagogisk tillämpning, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs ska studenten kunna:

- tillämpa grundläggande tekniker i två- och tredimensionellt bildarbete, i såväl analoga som digitala tekniker,
- omsätta och tillämpa bildspråkliga ämneskunskaper såväl pedagogiskt som i egen bildproduktion,
- analysera, tolka och bedöma sina egna och andras bildarbeten,
- beskriva och diskutera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till delkursens innehåll,
- planera och analysera en didaktisk tillämpning av kursens innehåll samt redogöra för metodiska ställningstaganden
- reflektera över aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning,
- urskilja, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning och betygsättning inom bildämnet

Delkurs 3, Bilddidaktik och visuellt tänkande, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs ska studenten kunna:

- tillämpa och behärska grundläggande kunskaper i teckningslära och skissteknik,
- generera och utveckla olika idéer med hjälp av eget skissarbete,
- redogöra för det visuellas betydelse i ett kognitivt perspektiv,
- med utgångspunkt i arbetsformer och metoder planera och reflektera över ett

designpedagogiskt arbete i skolan

- redogöra för bildämnets styrdokument samt urskilja, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning inom bildämnet.

Delkurs 4, Visuell kultur, visuell representation, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs ska studenten kunna:

- analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling,
- redogöra för bildvetenskapliga och bildpedagogiska teorier på en grundläggande nivå,
- analysera och omsätta bildvetenskapliga kunskaper i eget gestaltande arbete,
- grundläggande redogöra för konst, media, design och arkitektur ur samtida perspektiv, historiska perspektiv, kulturella perspektiv och hållbarhetsperspektiv,
- problematisera visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv i gestaltande arbete,
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till delkursens innehåll,
- skriva en text med vetenskaplig ansats på grundläggande nivå med akademisk referenshantering.

Innehåll

Kursen är uppdelad i fyra delkurser. Övergripande områden som behandlas är i tur och ordning bildkommunikation och bildens språkliga uttryck, färgsystematik, formteori och kompositionslära, det visuella betydelse ur ett kognitivt perspektiv och ett lärandeperspektiv, samt begreppen visuell kultur och visuell representation.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

I delkursen fokuseras bilden ur ett språkligt och kommunikativt perspektiv.

Grundläggande kommunikationsteoretiska och bildsemiotiska begrepp introduceras, liksom metod för semiotisk bildanalys. Lexivisuell gestaltning och kommunikation, ord och bild i samverkan, behandlas i teori och praktik i en utställningskontext. Bildämnetts historiska utveckling och vilka dominerande föreställningar som satt sin prägel på ämnets konception över tid aktualiseras, liksom teorier om barns bildspråkliga utveckling och det skapande arbetets betydelse i sammanhanget. Metoder för reflektion och dokumentation av det egna bildarbetet, såväl analogt som digitalt, behandlas i teori och praktik. .

Delkurs 2, Färg och form och pedagogisk tillämpning, 7,5 hp

I delkurs två studeras områdena färgsystematik, formteori och kompositionslära i teori och praktik, bl. a. genom egna två- och tredimensionellt gestaltande arbeten.

Bildframställningen sker i varierande material och teknik och med bestämda ämnesdidaktiska syften, i såväl analog som digital form. Kursinnehållet relateras till teorier om barns ungdomars bildspråkliga utveckling. Området hållbar utveckling i samband med bildframställning aktualiseras.

Delkurs 3, Bilddidaktik och visuellt tänkande, 7,5 hp

Kursen avhandlar det visuella tänkandet och bildens betydelse ur ett lärande och meningsskapande perspektiv. Teorier om visuell perception behandlas och problematiseras i laborativa arbeten och kopplas till barns och ungdomars bildspråkliga utveckling. Skissens betydelse vid generering och utveckling av idéer behandlas, liksom grundläggande teckningslära och skissteknik. Delkursen behandlar vidare bildämnetts rådande styrdokument för grundskolan, samt bedömning av bildarbeten.

Delkurs 4, Visuell kultur, visuell representation, 7,5 hp

Begreppen visuell kultur och visuell representation studeras och problematiseras inom ramen för delkurs fyra. Kulturbegreppet och interkulturella och mångkulturella perspektiv behandlas. Bildanalys och tolkning av bilder med utgångspunkt i teorier om genus, mångfald, etnicitet och hållbar utveckling genomförs.

Delkursen behandlar vidare konst-, media-, och designhistoria ur ett grundläggande perspektiv. Arkitektur och miljögestaltande frågor synliggörs i sammanhanget. Ämnesdidaktiska tillämpningar kopplas till kursens olika moment. Rapportarbete av enklare vetenskaplig karaktär produceras.

Professionsbas och professionell progression

Under delkursernas gång tränas studenterna i ett ämnesdidaktiskt tänkande utifrån kursinnehållet och frågorna vad, hur och varför. Frågor kring lärarroll, lärandesituationer, stoffurval och anpassning av arbetsuppgifter aktualiseras och behandlas. Kopplingen till yrkespraktiken stärks genom verksamhetsintegrering.

Vetenskaplig progression

I kursen får studenten ta del av teorier och föreställningar som präglat bildämnetts utveckling över tid. I relation till dessa och teorier om barns och ungdomars bildspråkliga utveckling diskuteras för yrket och ämnet relevanta forskningsfrågor. Ett enklare rapportarbete av vetenskaplig karaktär genomförs.

Vid högskoleförlagd undervisning och verksamhetsintegrerat arbete gäller obligatorisk närvaro.

Undervisningsformer

Kursen tillämpar ett kreativt reflekterande arbetssätt, där teori, praktik, tekniskt

kunnande och konstnärliga överväganden samverkar.

Undervisningen lägger stor vikt vid utveckling av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt som stärker studentens professionella förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till elevens lärande och skolans uppdrag. Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier, uppgifter och laborationer som kan kopplas till verksamhetsintegrerade delar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Delkurserna examineras genom muntliga, skriftliga och gestaltande uppgifter, samt en enskild kursportfolio, en sk. workbook. Bedömning görs utifrån följande parametrar i relation till förväntade studieresultat: produktion, perception, reflektion, arbetssätt, didaktik och komplexitet (för närmare anvisningar, se studieguide). Ämnesdidaktiska moment examineras fortlöpande under kursens gång genom seminarier, workshops och skriftliga inlämningsuppgifter. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För betyget VG på hela kursen skall minst tre av fyra delkurser erhållit betyget VG. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts.

Studerande som ej godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler. Omtentamen på vissa moment kan endast erbjudas i samband med att kursen ges.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Övrigt

På kursen tas en obligatorisk avgift ut för förbrukningsmaterial.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation.

Obligatorisk litteratur:

Carlsson, Anders & Koppfeldt, Thomas. *Visuell retorik*. Malmö: Liber. Senaste upplagan, 192 sidor.

Hansson, Hasse m fl. *Seendets språk*. Lund: Studentlitteratur. Valda delar. Sid 9-34. Senaste upplagan.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan. 54 sidor.

Åsén, Gunnar, "Varför bild i skolan", i Lundgren, Ulf P. (red.) *Uttryck, intryck, avtryck: lärande, estetiska uttrycksformer och forskning*. Vetenskapsrådets rapportserie 4:2006 (sid 107-121), kan laddas ner från: www.cm.se/webbshop_vr/pdfer/Rapport%204.2006.pdf

Åsén, Gunnar (red.). *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. Senaste upplagan. Valda delar ca.30 sidor.

Referenslitteratur:

Ander, JanErik. *Tredje språket*. Stockholm: Bokförlaget Arena. Senaste upplagan.

Bergström, Bo. *Effektiv visuell kommunikation*. Stockholm: Carlssons förlag. Senaste upplagan.

Bergström, Bo. *Bild och Budskap*. Stockholm: Carlssons förlag. Senaste upplagan.

Delkurs 2. Färg och form och pedagogisk tillämpning**Obligatorisk litteratur:**

Frid, Johan. *Intro Bild*. Malmö: Didacta förlag. Senaste upplagan, 312 sidor.

Kompendier kring färg och färglära, ca 100 sidor. Tillhandahålls av institutionen.

Obligatorisk didaktisk litteratur

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*, Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Skolverket: *Bedömningsstöd i bild*. Finns som pdf att ladda ner på:
https://bp.skolverket.se/web/bs_gr_grrbil01_46/ovrigtbedomningsstod, 50 sidor.

Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*.
www.skolverket.se. Valda delar, ca 30 sidor.

Åsén, Gunnar (red.). *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. Senaste upplagan. Valda delar, ca 70 sidor.

Åhall, Matilda. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur och Kultur. 160 sidor. Senaste upplagan.

Referenslitteratur:

Edwards, Betty. *Om Färg*. Stockholm: Forum Bokförlag. Senaste upplagan.

Delkurs 3. Bilddidaktik och visuellt tänkande**Obligatorisk litteratur:**

Berefelt, Gunnar. *ABSe*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet. Senaste upplagan.

Fager, Lars. *Visuellt Tänkande*. (kompendium), ca 50 sidor.

Frid, Johan. *Intro Bild*. Malmö: Didacta förlag. Senaste upplagan. 132 sidor.

Märner, Anders & Örtengren, Hans. *En kulturskola för alla*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Kan läsas i sin helhet på libris.kb.se/bib/9523922. Senaste upplagan, Valda delar ca 70 sidor.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Lindström, Lars. Produkt och processvärdering i skapande verksamhet. sid. 109124. I *Att bedöma eller döma. Tio artiklar om bedömning och betygsättning*. Stockholm: Skolverket. (2002).

Lindström, Lars. *Estetiska lärprocesser om, i, med och genom slöjd*. KRUT 133/134 (nr 12 2009). 10 sidor.

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska*

konsekvenser, Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*.
www.skolverket.se. Valda delar, ca 30 sidor.

Referenslitteratur:

Birgestam, Pirjo. *Skapande Handling*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan.

McKim, Robert. *Experiences in visual thinking*. Moston Mass.: PWS Publishing Company.(sid. 45-183) Senaste upplagan.

Delkurs 4. Visuell kultur, visuell representation

Obligatorisk litteratur:

Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette. *Möten med bilder*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, 216 sidor.

Farthing, Stephen. *Det här är konst*. Stockholm: Norstedts, senaste upplagan, valda delar, 300 sidor. Eller motsvarande konstvetenskaplig litteratur.

Lundahl, Mikela. "Ursprung som myt". *Samtidskonst för lärare och andra intresserade*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. Senaste upplagan, 126 sidor.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Åhall, Matilda. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur & Kultur.160 sidor. Senaste upplagan.

Stigmar, Martin, (red). *Reflektioner kring bild och lärande*. Växjö: Växjö universitet, Institutionen för pedagogik. Senaste upplagan, valda delar. 10 sidor.

Referenslitteratur:

Johannesson, Lena (red), *Konst och visuell kultur i Sverige 1810-2000*. Stockholm: Atlantis. Senaste upplagan.

Vihma, Susann (senaste upplagan). *Designhistoria en introduktion*. Stockholm: Raster.